

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 18.12.2024 р. №10)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «18» грудня 2024 р. № 206

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО СТАНУ»
для вчителів початкових класів, вихователів груп продовженого дня**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня закладів загальної середньої освіти, які впроваджують Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» та відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель загальної середньої освіти».

Освітня програма також враховує основні положення Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688), Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Мета освітньої програми: професійний розвиток учителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня щодо формування соціально-емоційної компетентності молодших школярів для успішної життєдіяльності в умовах воєнного та повоєнного стану; розвиток професійного потенціалу педагогів як системного показника готовності до здійснення інноваційної діяльності, трансформації найновіших досягнень науки й передового педагогічного досвіду, використання кращих методик навчання в практику роботи.

Основні завдання програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей учителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня щодо формування соціально-емоційних навичок здобувачів освіти в умовах воєнного та повоєнного стану;
- створити умови для переосмислення слухачами курсів ролі педагога на сучасному етапі розвитку національної системи освіти;
- формувати готовність учителів початкових класів та вихователів груп подовженого дня до реалізації стратегічних цілей розвитку загальної середньої освіти;

- формувати в педагогів систему знань, умінь та навичок, цінностей і ставлень як складових базових компетентностей;
- визначити сучасні підходи до організації навчання за індивідуальною освітньою траєкторією, змодельовати різні варіанти побудови індивідуальної освітньої траєкторії розвитку учня на засадах педагогіки партнерства з використанням ефективних дидактичних інструментів;
- формувати здатність педагогічних працівників орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності;
- збагатити досвід педагогів щодо ціннісного насичення уроку, упровадження обов'язкової здоров'язбережувальної складової;
- створити умови для розвитку професійної майстерності педагогів, емоційного інтелекту та здатності працювати в команді, з батьками, а також ефективної взаємодії з дітьми;
- сприяти створенню безпечного освітнього середовища, де здобувачі освіти можуть розвиватися інтелектуально, соціально, емоційно.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері початкової освіти;
- концептуальних засад Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту початкової освіти;
- особливостей організації освітнього процесу в початковій школі;
- сутності поняття «соціально-емоційні навички», «соціально-емоційне навчання», «соціально-емоційний підхід»;
- основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання;
- принципів побудови індивідуальної освітньої траєкторії розвитку кожної дитини;
- особливостей організації ефективної комунікації з батьками для створення партнерської моделі виховання молодших школярів.

Уміння:

- планувати та організовувати освітній процес відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних документів, які регламентують діяльність початкової школи;
- розробляти навчальний зміст і визначати послідовність його реалізації з урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти, чинних програм, затверджених Міністерством освіти і науки України та іншими відповідними органами;
- здійснювати траєкторію власного професійного розвитку;
- добирати та застосовувати практики стійкості;

- використовувати діагностичні, методичні, практичні інструменти для розвитку соціально-емоційних навичок, визначати способи мотивації до навчання;
- діагностувати освітній процес та складати індивідуальні освітні маршрути для становлення дитини як особистості, формування в майбутньому її професійного самовизначення;
- забезпечувати ефективну співпрацю та командну роботу з колегами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу для досягнення спільних цілей;
- сприяти розвитку емоційного інтелекту в учнів, формуванню навичок самоконтролю, соціальної взаємодії.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку, рефлексія власної професійної практики;
- орієнтація на потреби учня, дитиноцентризм, цінність особистості;
- гуманістична спрямованість освітнього процесу, ціннісне насичення кожного уроку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх здобувачів освіти;
- співпереживання до інших і до себе, вміння комунікувати з іншими, керування власними емоціями та розуміння емоції інших, вміння працювати в команді, креативно та критично мислити;
- готовність до змін, професійна мобільність та гнучкість;
- партнерство з батьками та громадою;
- професійна етика, рефлексія та саморозвиток.

Розробник програми	Жанна Володимирівна Вихрестенко , доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Розвиток соціально-емоційних навичок здобувачів освіти в умовах воєнного та повоєнного стану» для вчителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня
Мета програми	Професійний розвиток учителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня щодо формування соціально-емоційної компетентності молодших школярів для успішної життєдіяльності в умовах воєнного та повоєнного стану; розвиток професійного

	потенціалу педагогів як системного показника готовності до здійснення інноваційної діяльності, трансформації найновіших досягнень науки й передового педагогічного досвіду, використання кращих методик навчання в практику роботи.		
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі початкових класів, вихователі груп подовженого дня		
Зміст програми	№ з/п	Тема заняття	год
	Модуль I.		6
	1.1.	Вступ до теми «Розвиток соціально-емоційних навичок здобувачів освіти в умовах воєнного та повоєнного стану»	2
	1.2.	Філософські аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій	2
	1.3.	Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах Нової української школи	2
	Модуль II.		18
	2.1.	Соціально-емоційні навички та їх роль у формуванні особистості.	4
	2.2.	Розвиток соціально-емоційних навичок: практичний кейс.	4
	2.3.	Комунікативна взаємодія учасників освітнього процесу в умовах воєнного та повоєнного стану.	2
	2.4.	Емоційна компетентність. Розвиток емоційного інтелекту	4
	2.5.	Сучасні підходи до формування соціально-емоційних навичок у здобувачів освіти.	4
	Модуль III.		2
	3.1.	Тематична дискусія «Розвиток соціально-емоційних навичок здобувачів освіти в умовах воєнного та повоєнного стану»	2
Обсяг (тривалість), що встановлюється	1 ЄКТС / 30 год (26 годин – аудиторні, 4 год – керована самостійна робота)		

в годинах та/або кредитах ЄКТС	
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05. Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна (А1.1, А1.4.К1); А2 Предметно-методична (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7) ; Б1 Психологічна (Б1.1, Б.1.3); Б2 Емоційно-етична (Б2.1); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1); В2 Здоров'язбережувальна (В2.1); Г1 Прогностична (Г1.1); Г2 Організаційна (Г2.1); Д1 Здатність до навчання впродовж життя (Д1.1)
Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Модуль І.

1.1. Вступ до теми «Розвиток соціально-емоційних навичок здобувачів освіти в умовах воєнного та повоєнного стану»

1.2. Філософські аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій. Модернізаційні процеси національної системи освіти у контексті традицій та інновацій України. На основі аналізу нормативно-правових документів та тематичної літератури визначено стратегічні цілі: всебічний розвиток освіти, посилення її впливу на економічне зростання і рівень життя населення, сприяння прискореному розвитку насамперед фундаментальної науки, забезпечення соціальної функції держави через оптимізацію соціальних програм.

1.3. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах Нової української школи.

Основні зміни в новому Професійному стандарті вчителя: що варто знати педагогам. Ознайомлення з основними положеннями професійного стандарту педагога, зокрема трудовими функціями та компетентностями. Кодифікація Професійного стандарту. Трудові функції – невід'ємна частина стандарту для

кожної професії згідно з українським законодавством Формування в педагогів навичок самооцінювання рівня професійних компетентностей, уміння вести моніторинг власної педагогічної діяльності. Сфери застосування вчителями Професійного стандарту. Самооцінювання вчителем власної професійної діяльності; планування та визначення траєкторії професійного розвитку вчителя; планування його підвищення кваліфікації. Планування та визначення траєкторії професійного розвитку вчителя. Планування підвищення кваліфікації вчителя. Особливості визначення відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам. Приклади щорічного комплексного самооцінювання (за всіма компетентностями, визначеними Професійним стандартом) із метою планування підвищення кваліфікації; періодичне самооцінювання володіння певними компетентностями для виявлення відповідних напрямів професійного розвитку. Виконання вправ, що сприяють формуванню в учителя навичок самооцінювання рівня професійних компетентностей.

Модуль II.

2.1. Соціально-емоційні навички та їх роль у формуванні особистості.

Соціально-емоційний розвиток є одним із найважливіших факторів для повноцінного розвитку дитини, адаптації її до життя у соціумі, збереження психічного здоров'я і підготовки до подальшого навчання. Роль соціально-емоційної компетентності як однієї з ключових складових успішного особистісного розвитку. Благополуччя та емоційна стабільність молодших школярів.

2.2. Розвиток соціально-емоційних навичок: практичний кейс.

Основні напрями організації освітнього процесу спрямованого на розвиток соціально-емоційних навичок. Використання інноваційних методик в процесі побудови індивідуальної освітньої траєкторії учня. Створення соціально-педагогічних умов для можливості вибору способів, форм і методів особистісного розвитку. Практичний кейс: вправи на розвиток соціально-емоційних навичок. Вправа «Коло почуттів», «Назви емоцію». Якісні характеристики сформованості соціально-емоційних навичок. Соціально-емоційне навчання як важливий метод самоефективності, який допомагає покращити навички взаємодії з іншими людьми, розвинути емоційний інтелект та підвищити рівень самосвідомості.

2.3. Комунікативна взаємодія учасників освітнього процесу в умовах воєнного та повоєнного стану.

Комунікативна компетентність: сутність поняття й ключові ознаки. Стилі й образні моделі спілкування учасників освітнього процесу в умовах воєнного та повоєнного стану. Бар'єри ефективної комунікації. Вербальні і невербальні прояви комунікативної компетентності. Ефективні технології і методи формування комунікативної компетентності дитини. Принципи ефективного спілкування. Вправи для формування комунікативної компетентності учасників освітнього процесу.

2.4. Емоційна компетентність. Розвиток емоційного інтелекту. Емоційний інтелект як важливий інструмент успішної педагогічної діяльності. Основні складові емоційного інтелекту. Розвиток емоційної

компетентності педагогічних працівників. Практичні підходи до розвитку емоційного інтелекту в контексті сучасної освіти. Важливі фактори успішної діяльності: уміння розпізнавати і взаємодіяти з емоційним станом інших людей, психологічна стійкість і життєздатність при наявності різних життєвих стресорів.

2.5. Сучасні підходи до формування соціально-емоційних навичок у здобувачів освіти.

Особливості соціально-емоційного розвитку учнів початкової школи. Сутність поняття «соціально-емоційні навички учнів початкової школи. Соціально-емоційний розвиток як один із найважливіших факторів для повноцінного розвитку дитини, адаптації її до життя у соціумі, збереження психічного здоров'я і підготовки до подальшого навчання. Ознаки сформованості соціально-емоційної компетентності молодших школярів.

Модуль III.

3.1. Тематична дискусія «Розвиток соціально-емоційних навичок здобувачів освіти в умовах воєнного та повоєнного стану».

Теми для самостійної роботи

1. Роль соціально-емоційної компетентності як однієї з ключових складових успішного особистісного розвитку.
2. Формування емоційного та соціального інтелекту в здобувачів освіти.
3. Механізм управління формуванням соціально-емоційних компетенцій у навчальних закладах.
4. Чинники розвитку емоційного інтелекту молодших школярів у контексті нової української школи.

Список використаних джерел

1. Дослідження соціально-емоційних навичок учнів: відповіді організаторів - Державна служба якості освіти України. Державна служба якості освіти України. URL: <https://sqe.gov.ua/doslidzhennya-socialno-emociynikh-nav/> (дата звернення: 27.09.2023).
2. Міністерство освіти і науки України - У 26 школах почався пілот з впровадження програми розвитку м'яких навичок СЕЕН: соціально-емоційного та етичного навчання. Головна | Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/u-26-shkolah-pochavsya-pilot-z-vprovadzhennya-programi-rozvitku-myakih-navichok-seen-socialno-emocijnogo-ta-etichnogo-navchannya> (дата звернення: 18.08.2023).

3. Вибрані матеріали міжнародної програми з формування м'яких навичок СЕЕ-навчання / За загальною редакцією О.Елькіна, О.Масалітіної, Я.Фюрста. Харків: Дім реклами, 2019. 60 с.
4. Що таке СЕЕН – EdCamp Ukraine. EdCamp Ukraine – Ми об'єднуємо освітян і допомагаємо їм зростати. URL: <https://www.edcamp.ua/seelukraine/shcho-take-seen> (дата звернення: 18.07.2023).
5. Аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа» / Л Гриневич та ін. Київ: Шкільний світ, 2021. 314 с.
6. Іванова Є.О. Розвиток і психодіагностика емоційного інтелекту., Актуальні проблеми соціології психології, педагогіки. 2014. Вип.1. С. 97–103.